

Konsek Trøndelag Iks
Postboks 2564
7735 Steinkjer

Vår ref.
23/11063 - 5

Deres ref.

Saksbehandler
Erland Horten

Dato
05.04.2024

Aukrust AS - behandling av gjennomført eierskapskontroll og forvaltningskontroll

Kommunestyret har i møte 21.03.2024 fattet følgende vedtak 33/24

1. Rapporten «Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll i Aukrust AS» av 23.01.24 tas til etterretning.
2. Alvdal kommune følger revisors anbefalinger.
3. Kommunestyret ber kommunedirektøren sørge for at:
  - a. Eierskapsmelding legges fram tidlig i valgperioden med tydeliggjøring av formålet med eierskapet.
  - b. Forsikre seg om at eierskapsmeldingens oversikt over selskap og note 6 i siste årsregnskap er korrekt.
4. Kommunens eierrepresentanten instrueres til å:
  - a. Påse at generalforsamlinger skjer i tråd med aksjelovens bestemmelser.
  - b. Sørge for en tydeligere avklaring av forventninger eierne imellom i forbindelse med revidering av aksjonæravtale.
  - c. Fremme sak for generalforsamlingen om å opprette en valgkomité. Valgkomiteen skal finne styrekandidater utenfor kommunestyret, og det skal legges vekt på at kulturfaglig kompetanse finnes.
5. Kommunens eierrepresentant anmoder styret om å følge revisors anbefalinger og:
  - a. Utarbeider instruks for styret, og vurderer behovet for instruks for daglig leder.
  - b. Videreutvikler et system for internkontroll og risikostyring.
  - c. Vurderer hvordan selskapet kan få mer forutsigbare økonomiske rammebetingelser på lang sikt, uten eventuelt fast, statlig tilskudd.
6. Kontrollutvalget følger opp rapporten og hvilke tiltak som er gjennomført innen 01.03.2025.

Med hilsen

Erland Horten
rådgiver

Saksframlegg

Vår ref.: 23/11063 - 4	Dato: 13.03.2024	Saksbehandler: Per Arne Aaen
Behandling av saken:		
Saksnr. 33/24	Utvalg Kommunestyret	Møtedato 21.03.2024

Aukrust AS - behandling av gjennomført eierskapskontroll og forvaltningskontroll

Kortversjon av saken

Det er gjennomført eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon av Aukrust AS som kommunen eier 50 prosent av. Kari og Kjell Aukrust stiftelse - Aukruststiftelsen eier resterende 50 prosent.

Kommunedirektøren anbefaler kommunestyret å ta revisjonsrapporten *Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll i Aukrust AS* til etterretning og følge kontrollutvalgets vedtak.

Vedlegg

Prosjektplan Aukrust AS, vedtatt 25.4.2023.	13.03.2024
23.01.24 Revisjonsrapport forvaltningskontroll og eierskapskontroll	13.03.2024
Saksframlegg kontrollutvalget Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll av Aukrust AS	13.03.2024

Saksopplysninger

Kontrollutvalget skal påse at det utføres forvaltningsrevisjon av kommunen virksomhet, og av selskaper kommunen har eierinteresser i, samt føre kontroll med forvaltningen av kommunens eierinteresser i selskaper mv.

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjøre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger, jf. kommuneloven § 23-3.

Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring, jf. kommuneloven § 23-4.

Kontrollutvalget bestilte forvaltningsrevisjonen og eierskapskontroll av Aukrust AS den 07.02.23 – sak 02/23. Prosjektplan (vedlagt) ble behandlet i sak 10/23 den 25.04.23, hvor problemstillingene og rammene for prosjektet ble fastsatt. Revisjon Midt-Norge SA har gjennomført denne forvaltningsrevisjonen og eierskapskontrollen på oppdrag fra Alvdal kommunes kontrollutvalg.

Følgende problemstillinger er besvart i rapporten utarbeidet av Revisjon Midt-Norge (vedlagt):

Eierskapskontroll, er Alvdal kommunes eierstyring av Aukrust AS i tråd med regelverk og anbefalinger for eierstyring?

- Er styringsdokumentene (eierskapsmelding og stiftelsesdokument) i tråd med regelverk og andre føringer for god eierstyring?
- Er skillet mellom kommunen som eier og kommunen som forvalter av forretningsmessige forhold, tydelig?
- Er det tilfredsstillende dialog mellom kommunestyret, generalforsamling og selskap?
- Er det tilfredsstillende dialog mellom eierne i generalforsamling, eiermøter og andre arenaer for samhandling?

Eierskapskontrollen er avgrenset til Alvdal kommunes eierstyring av Aukrust AS.

Forvaltningsrevisjon:

- Er driften av selskapet økonomisk bærekraftig?
- Har selskapet rammebetingelser og strategier for bærekraftig drift (langsiktighet)?

Forvaltningsrevisjonen er avgrenset til den økonomiske driften av selskapet.

Revisors konklusjon, eierskapskontrollen:

Er styringsdokumentene i tråd med regelverk og andre føringer for god eierstyring?

Etter revisors vurdering ivaretar Alvdal kommune kravene i kommuneloven om eierskapsmelding i valgperioden. Den ivaretar også kravene til innhold.

Eierstyringen av Aukrust AS ivaretar også i hovedsak aksjelovens bestemmelser om minstekrav til stiftelsesdokument og vedtekter. Det har vært noe avvik mellom stiftelsesdokument og praksis for antall styremedlemmer.

Ut fra det revisor har sett i tilsendte protokoller fra generalforsamlinger, har det vært gjentatte lovbrudd når det gjelder gjennomføring av generalforsamlinger i perioden 2019 – 2022:

- Det har ikke blitt holdt ordinære generalforsamlinger i denne perioden.
- De ekstraordinære generalforsamlingene har blitt innkalt av de to eierne i stedet for styret.
- Styreleder og daglig leder har ikke deltatt i noen av de ekstraordinære generalforsamlingene i den perioden.

Er skillet mellom kommunen som eier og kommunen som forvalter av forretningsmessige forhold tydelig?

Revisor konkluderer med at dette delvis er fulgt opp:

- Kommunen har i varierende grad utøvd den øverste myndigheten i eierorganet (generalforsamlingen), jf. ikke gjennomførte ordinære generalforsamlinger.
- Kommunestyret har gitt detaljerte føringer for selskapets nedskrivning av varelager, noe som hører inn under styrets ansvar, og ikke kommunestyrets.
- Etter revisors vurdering er skillet mellom kommunen som eier og kommunen som forvalter av forretningsmessige forhold delvis avklart i eierskapsmeldingen. Kommunedirektøren er gitt myndighet til forhandling av husleie i 2024, men ikke lenger.

Dialogen mellom kommunestyret, generalforsamling og selskap, og mellom eierne i generalforsamling, eiermøter og i andre sammenhenger hvor eierne møtes

- Det er etablert forutsigbare kommunikasjonsformer mellom kommunestyret og eierorganet/selskapet gjennom den nylig vedtatte eierskapsmeldingen for Alvdal kommune.
- Det er tett oppfølging av selskapet, blant annet ved at selskapets ledelse flere ganger har vært invitert til å orientere om selskapet i kommunestyret.
- Dialogen mellom eierne har i perioder vært preget av selskapets økonomiske status, og uklarheter rundt økonomiske bidrag fra eierne. Dialogen ser nå ut til å være konstruktiv og god.
- Det er ikke fastsatt i vedtektene at det skal etableres, og det er heller ikke etablert, valgkomité for Aukrust AS. Det er imidlertid positivt at det framgår i dokumentet Eierskapspolitikk at det skal utarbeides retningslinjer for valgkomité i selskap som kommunen har eierskap i.

Revisjonens anbefalinger:

På bakgrunn av vurderingene ovenfor anbefaler revisor kommunestyret å:

- Behandle eierskapsmelding tidlig i valgperioden med tydeliggjøring av formålet med eierskapet.
- Forsikre seg om at eierskapsmeldingens oversikt over selskap og note 6 i siste årsregnskap er korrekt.
- Være tydelig på utøvingen av eierskapet skal skje i eierorganet.
- Sørge for tydelig avklaring av roller i forretningsmessige forhold.

Videre anbefaler revisor eierrepresentanten å:

- Påse at generalforsamlinger skjer i tråd med aksjelovens bestemmelser.
- Sørge for en tydeligere avklaring av forventninger eierne imellom i forbindelse med revidering av aksjonæravtale.

Revisors konklusjon, forvaltningsrevisjon:

Er driften av Aukrust AS økonomisk bærekraftig?

- Forvaltningen av Aukrust AS er nå i all hovedsak i tråd med aksjeloven når det gjelder organisering av selskapet.
- I en lang periode etter at selskapet ble etablert og fram til 2022, framstod ikke selskapet forsvarlig organisert. Det var lite stabilitet i styret og selskapets daglige ledelse i denne perioden.
- Både styret og den daglige ledelsen fungerer betydelig bedre nå. Styret er sammensatt av riktig kompetanse, men med enkelte svakheter:
  - Savner kulturfaglig kompetanse
  - Medlemmer i styret har også sentrale roller i eiernes ledende organer
- Daglig ledelse ivaretar nå forvaltningen av selskapet systematisk og i tråd med regelverket, men det er enkelte svakheter:
  - Mangler system for risikohåndtering
- Det er ikke fastsatt andre planer for selskapet enn budsjett og den nylig vedtatte strategiplanen.
- Styret i Aukrust har i hovedsak betryggende kontroll med selskapets økonomi, men det er en svakhet at:

- Det er ikke angitt mål for forsvarlig egenkapital og likviditet for at selskapet skal kunne betale husleie.
- Selskapet har forsvarlig egenkapital og likviditet så lenge det ikke blir avkrevd husleie.
- Styret får tilfredsstillende økonomirapportering fra daglig leder.

Har selskapet rammebetingelser og strategier for bærekraftig drift?

- Styret har delvis etablert rammer for langsiktig, bærekraftig og drift av selskapet
- Gjeldende husleieavtale (per desember 2023) gir ikke forutsigbar ramme for drift. Ny husleieavtale er under utarbeiding.
- Styret har fastsatt langsiktig strategi, basert på bred involvering og vurderinger av selskapets styrker og svakheter, muligheter og hindringer.

Revisjonens anbefalinger:

Basert på vurderingene av de to problemstillingene ovenfor, anbefaler revisor styret i Aukrust AS å:

- Utarbeide instruks for styret, og vurdere behovet for instruks for daglig leder.
- Videreutvikle et system for internkontroll og risikostyring.
- Vurdere hvordan selskapet kan få mer forutsigbare økonomiske rammebetingelser på lang sikt, uten eventuelt fast, statlig tilskudd.

Kontrollutvalget behandlet forvaltningsrevisjonen og eierskapskontroll av Aukrust AS i sin sak 01/24 den 13. februar (vedlagt).

Kontrollutvalget fattet følgende vedtak;

Rapporten «Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll i Aukrust AS» av 23.01.24 tas til etterretning.

Alvdal kommune følger revisors anbefalinger.

Kommunestyret ber kommunedirektøren sørge for at:

- *Eierskapsmelding legges fram tidlig i valgperioden med tydeliggjøring av formålet med eierskapet.*
- *Forsikre seg om at eierskapsmeldingens oversikt over selskap og note 6 i siste årsregnskap er korrekt.*

Kommunens eierrepresentanten bes:

- *Påse at generalforsamlinger skjer i tråd med aksjelovens bestemmelser.*
- *Sørge for en tydeligere avklaring av forventninger eierne imellom i forbindelse med revidering av aksjonæravtale.*

Kommunens eierrepresentant anmoder styret om å følge revisors anbefalinger og:

- *Utarbeider instruks for styret, og vurderer behovet for instruks for daglig leder.*
- *Videreutvikler et system for internkontroll og risikostyring.*
- *Vurderer hvordan selskapet kan få mer forutsigbare økonomiske rammebetingelser på lang sikt, uten eventuelt fast, statlig tilskudd.*

Kontrollutvalget følger opp rapporten og hvilke tiltak som er gjennomført innen 01.03.2025.

Saksvurdering

Kommunedirektøren stiller seg bak rapporten fra Revisjon Midt-Norge og støtter kontrollutvalgets vedtak.

Rollefordelingen og kunnskap om dette mellom kommunen som eier og som forvaltningsorgan, selskapet og eierstyring/-representasjon i selskapet er viktig å tydeliggjøre og få på plass.

Revisjonsrapporten er nyttig og må legges til grunn i revideringen av aksjonæravtalen med Aukruststiftelsen og tilsvarende leieavtalen for bygg og eiendom med Aukrust AS. Med bakgrunn i kommunestyrets vedtak i denne saken er det nå et godt grunnlag for å slutføre revideringen av disse. Tilsvarende bør revisjonens anbefalinger følges opp ved kommende revidering av kommunens eierskapsmelding i 2024.

Kommunedirektøren anbefaler kommunestyret å følge kontrollutvalgets vedtak.

Vedtaketts konsekvenser for klima og miljø

Ikke vurdert.

Kommunedirektørens innstilling

1. Rapporten «Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll i Aukrust AS» av 23.01.24 tas til etterretning.
2. Alvdal kommune følger revisors anbefalinger.
3. Kommunestyret ber kommunedirektøren sørge for at:
  - a. Eierskapsmelding legges fram tidlig i valgperioden med tydeliggjøring av formålet med eierskapet.
  - b. Forsikre seg om at eierskapsmeldingens oversikt over selskap og note 6 i siste årsregnskap er korrekt.
4. Kommunens eierrepresentanten bes:
  - a. Påse at generalforsamlinger skjer i tråd med aksjelovens bestemmelser.
  - b. Sørge for en tydeligere avklaring av forventninger eierne imellom i forbindelse med revidering av aksjonæravtale.
5. Kommunens eierrepresentant anmoder styret om å følge revisors anbefalinger og:
  - a. Utarbeider instruks for styret, og vurderer behovet for instruks for daglig leder.
  - b. Videreutvikler et system for internkontroll og risikostyring.
  - c. Vurderer hvordan selskapet kan få mer forutsigbare økonomiske rammebetingelser på lang sikt, uten eventuelt fast, statlig tilskudd.
6. Kontrollutvalget følger opp rapporten og hvilke tiltak som er gjennomført innen 01.03.2025.

Kommunestyret 21.03.2024

Behandling

Endringsforslag, foreslått av Tore Kvernsjøli, Fellesliste Sosialistisk venstreparti og Rødt

Punkt 4 - Overskriften endres til:

Kommunens eierrepresentant instrueres til å:

Nytt pkt. c:

Fremme sak for generalforsamlingen om å opprette en valgkomité. Valgkomiteèn skal finne styrekandidater utenfor kommunestyret, og det skal legges vekt på at kulturfaglig kompetanse finnes.

Ordfører Leif Langodden ba om å få vurdert sin habilitet som styreleder i Aukrust AS. Langodden fratrådte under habilitetsvurderingen. Som settevaraordfører ble Johnny Hagen valgt. Audun Eggset tiltrådte som vara. Langodden ble enstemmig funnet inhabil jfr. forvaltningslovens § 6 første ledd bokstav e.

Gjertrud Marie Kjøluhuag Bakkeng ba om å få vurdert sin habilitet som eneste faste ansatte foruten leder i Aukrust AS og har ansvaret ved bedriften når daglig leder er fraværende. Bakkeng fratrådte under habilitetsvurderingen. Tore Kvernsjøli tiltrådte som vara. Bakkeng ble enstemmig erklært inhabil etter forvaltningslovens § 6 annet ledd, andre særegne forhold.

Votering nr 1 - Votering over forslag

Forslag: **Endringsforslag**

For: 9 stemmer (53%) - Ap 3, H 4, SV/R 1, V 1

Mot: 8 stemmer (47%) - Sp 8

.....

Votering nr 2 - Votering over forslag

Forslag: **Opprinnelig forslag**

For: 15 stemmer (88%) - Ap 3, H 4, Sp 6, SV/R 1, V 1

Mot: 2 stemmer (12%) - Sp 2

Vedtak

1. *Rapporten «Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll i Aukrust AS» av 23.01.24 tas til etterretning.*
2. *Alvdal kommune følger revisors anbefalinger.*
3. *Kommunestyret ber kommunedirektøren sørge for at:*
  - a. *Eierskapsmelding legges fram tidlig i valgperioden med tydeliggjøring av formålet med eierskapet.*
  - b. *Forsikre seg om at eierskapsmeldingens oversikt over selskap og note 6 i siste årsregnskap er korrekt.*
4. *Kommunens eierrepresentanten instrueres til å:*
  - a. *Påse at generalforsamlinger skjer i tråd med aksjelovens bestemmelser.*
  - b. *Sørge for en tydeligere avklaring av forventninger eierne imellom i forbindelse med revidering av aksjonæravtale.*
  - c. *Fremme sak for generalforsamlingen om å opprette en valgkomitè. Valgkomitèen skal finne styrekandidater utenfor kommunestyret, og det skal legges vekt på at kulturfaglig kompetanse finnes.*
5. *Kommunens eierrepresentant anmoder styret om å følge revisors anbefalinger og:*
  - a. *Utarbeider instruks for styret, og vurderer behovet for instruks for daglig leder.*
  - b. *Videreutvikler et system for internkontroll og risikostyring.*
  - c. *Vurderer hvordan selskapet kan få mer forutsigbare økonomiske rammebetingelser på lang sikt, uten eventuelt fast, statlig tilskudd.*
6. *Kontrollutvalget følger opp rapporten og hvilke tiltak som er gjennomført innen 01.03.2025.*